

Bewonersavond Heveadorp Wijk van de Toekomst

In Heveadorp hebben enthousiaste bewoners van het Hevea Initiatief en de gemeente de handen ineen geslagen om te beginnen met de verkenning van een aardgasvrije woonomgeving. Om in beeld te brengen hoe bewoners tegen deze ontwikkelingen aankijken, welke kansen en bedreigingen zij zien en of zij deze verkenning aan willen gaan, werd op dinsdag 11 december een informatiebijeenkomst georganiseerd in de Ontmoetingskerk in Doorwerth.

Wim Schoonderbeek trapt de avond af en gaat in gesprek met wethouder duurzaamheid Joa Maouche. Wethouder Maouche vertelt over de ambitie van de gemeente om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Om die langetermijndoelstelling te halen focust de gemeente in haar beleid op vijf sporen: 1) gemeentelijke organisatie; 2) woningbouw; 3) bedrijven; 4) mobiliteit; en 5) nieuwe energie. De ontwikkelingen in Heveadorp passen volgens wethouder Maouche goed binnen dit beleid, vanwege de behapbare schaal (redelijk overzichtelijk), de sterke sociale samenhang en de mogelijkheden voor energieopwekking in de buurt (dak bij Hooijer, mogelijkheden voor energie uit waterkracht bij de stuwdam, etc.). Tot slot benadrukt wethouder Maouche dat door mee te doen met het programma *Wijk van de Toekomst*, er genoeg ruimte is om de verschillende belangen mee te nemen in de verkenning.

De tweede spreker is Jan Straatman van het Gelders Energieakkoord (GEA). Hij vertelt ons dat het GEA een samenwerking is tussen meer dan 200 organisaties en instellingen in de provincie Gelderland die samen de ambitie hebben om in 2050 energieneutraal te zijn. Het GEA is ontstaan in navolging van het landelijke SER Energieakkoord van 2013 en sluit ook aan bij het Klimaatakkoord van Parijs van 2015. Daarnaast sluit het GEA aan bij de doelstellingen van de provincie Gelderland: in 2030 wordt er in de hele provincie geen gas meer gebruikt en in 2050 geen olie meer. Om die langetermijnambitie te halen, richt het GEA zich in het programma *Wijk van de Toekomst* op de energietransitie in de gebouwde omgeving: de stapsgewijze afkoppeling van het aardgas van de Gelderse wijken én de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening. **De Route naar de Wijk van de Toekomst bestaat uit 4 fases:** 1) een intentiefase; 2) een oriëntatiefase; 3) een haalbaarheid/planfase; en 4) een uitvoeringsfase. Op dit moment zijn er 12 Wijken van de Toekomst en de ambitie is om dit aantal naar 40 uit te breiden.

De derde spreker is Twan Rikken van Vivare. Hij vertelt waarom de energietransitie ook voor huurders en Vivare interessant is. Het uitgangspunt van Vivare rond het verduurzamen van woningen is om de warmtevraag in de woning te beperken en de opgewekte warmte zo lang mogelijk in de woning vast te houden. **De focus ligt daarbij eerst op energiebesparing (de warme jas)**, daarna op energieopwekking. Vivare probeert daarbij de verduurzaming van haar woningen zo veel mogelijk te combineren met natuurlijke momenten (bijv. bij vervanging van de riolering of het gasnet). Een bijkomstigheid is dat bij de isolatie van woningen door Vivare de energierekening van de huurder omlaag gaat. Een uitdaging is het verduurzamen van de woningen met monumentenstatus of met rieten kap.

De vierde spreker van de avond is Jasper Neyssen, beleidsadviseur energie en klimaat bij de gemeente Renkum. Hij benadrukt de veelheid aan kennis, kracht en initiatieven in Heveadorp, met speciale aandacht voor de succesvolle inkoopactie van afgelopen jaar, waardoor er veel zonnepanelen zijn gelegd op daken in Heveadorp. Ook bespreekt hij interessante statistieken van Heveadorp. Zo is er relatief veel sociale huur, zijn er veel eengezinswoningen, één gedeelte van het dorp is grotendeels gebouwd in 1980-1990, het andere gedeelte bestaat grotendeels uit

monumentale panden. Het gemiddelde energielabel is C. Interessant om te weten is dat er momenteel meerdere ontwikkelingen rond energie en klimaat plaatsvinden in de omgeving. Zo wordt er seismologisch onderzoek gedaan naar (ultradiepe) geothermie bij Parenco, kijkt Hooijer naar de mogelijkheden voor een zonnedak en zijn er mogelijkheden voor de opwek van energie door waterkracht bij de stuw (op Europees niveau loopt momenteel een subsidieaanvraag van de provincie Gld waarbij ook de gemeente en het Hevea initiatief betrokken zijn, eind januari wordt bekend of deze wordt toegekend). De schaalgrootte van Heveadorp maakt energieopslag d.m.v. een buurtbatterij wellicht ook interessant. Maar in het kader van het programma Wijk van de Toekomst is het belangrijk om te weten dat het gasnet op korte termijn nog niet aan vervanging toe is. Wel is het gasnet in Heveadorp gemiddeld oud en circa voor 68% economisch afgeschreven. Naast het gasnet is ook de riolering nog niet aan vervanging toe (deze is grotendeels in de jaren 1980 aangelegd). Kortom, de "natuurlijke momenten" om op korte termijn over te gaan op een alternatief warmtesysteem ontbreken. Toch ziet netbeheerder Alliander wel kansen en staan zij positief ten opzichte van deze ontwikkeling¹.

Na de interessante praatjes van deze vier sprekers is het tijd voor vragen en het benadrukken van kansen en zorgen. We beginnen met een aantal vragen van huurders.

De eerste vraag heeft betrekking op het nemen van isolatiemaatregelen door woningbouwcorporatie Vivare. Een huurder vraagt zich af hoe Vivare omgaat met de monumentstatus van de panden en wanneer Vivare bijvoorbeeld van plan is om in het kader van isolatie de ruiten te vervangen door HR++ glas. Het antwoord hierop is dat wanneer Vivare bezig is met renovatie van de woningen, zij de woningen maximaal isoleren, met HR++ of trippel glas. De monumentstatus van de woningen vormt hierbij inderdaad een uitdaging.

De tweede vraag heeft betrekking op de kosten voor huurders. Want volgens deze huurder bepalen de kosten die worden doorberekend aan de huurder ook het enthousiasme voor het nemen van duurzame maatregelen en deelname aan het programma Wijk van de Toekomst. Het antwoord hierop is dat de investering in duurzame maatregelen (zoals isolatie) niet direct door te vertalen is naar een verhoging van de woonlasten. Daarnaast wordt er hierbij ook gekeken naar de huurgrenzen waar Vivare aan gebonden is. Ook wordt benadrukt dat het nemen van isolerende maatregelen een verlaging van de energierekening voor de huurder tot gevolg heeft. De huurder zet kritische kanttekeningen bij het antwoord en benadrukt dat hij hoopt dat de kosten van bijvoorbeeld €30.000 per woning voor een warmtepomp inderdaad niet doorberekend zullen worden aan de huurder. De beslissing kan voor deze huurder pas worden genomen als dit antwoord duidelijk is.

De derde vraag heeft betrekking op de haalbaarheid om de hele wijk van het gasnet af te krijgen en aan te sluiten op een warmtenet. Wim Schoonderbeek antwoordt dat die vraag zeer belangrijk is en tevens het doel van deelname aan het project Wijk van de Toekomst: kunnen we methoden vinden om samen tot grootschalige verduurzaming te komen van de gebouwde omgeving?

¹ Afstemming met Alliander heeft inmiddels plaatsgevonden. Hierin is de positieve houding door hen bevestigd.

De vierde vraag heeft betrekking op flora en fauna: wordt er bij spouwmuurisolatie rekening gehouden met bewoners van de muur? In spouwmuren wonen namelijk vleermuizen en andere dieren. Het antwoord hierop is dat Vivare rekening houdt met flora en fauna in de spouwmuren, zij zijn hiertoe ook wettelijk verplicht vanuit de flora- en faunawet.

De vijfde vraag heeft betrekking op de rol van de gemeente. Deze bewoner is zeer bereid om allerlei duurzame maatregelen te nemen, is betrokken bij diverse projecten, maar naar zijn gevoel belemmert de gemeente de processen. De gemeente werkt niet altijd mee, terwijl de projecten wel positief bijdragen aan duurzaamheid. Deze bewoner ziet daarom graag dat er meer interactie komt tussen de bewoners en de gemeente. Wethouder Maouche antwoordt dat de intenties vanuit Heveadorp en elders in de gemeente goed zijn, maar dat de gemeente niet de capaciteiten heeft om sterk betrokken te worden bij elk individueel project. Wethouder Maouche stelt daarom voor om zo veel mogelijk collectief op te trekken en plannen te presenteren richting de gemeente. Een kritische kanttekening vanuit een andere bewoner is dat dat moeilijk kan, gezien elk huis verschillend is en het gaat om maatwerk. Wim Schoonderbeek vult aan dat het Hevea Initiatief hier wellicht een belangrijke rol in kan spelen, door als platform voor kennisuitwisseling te fungeren. Hevea Initiatief kan vragen en projecten bundelen en als collectief een afspraak maken met de gemeente.

Een bewoner wijst erop dat men gebruik kan maken van de woonscan en contact kunnen opnemen met het energieloket (www.elmg.nl) of direct naar www.elmg.nl/woonwensenscan) wanneer zij vragen hebben over het nemen van duurzaamheid. Deze bewoner heeft er positieve ervaringen mee.

De zesde vraag heeft betrekking op de koers: wat is de gezamenlijke koers? Het antwoord hierop is dat de visie gaandeweg ontwikkeld wordt, aan de hand van het onderzoek. Tegelijkertijd ligt hier ook een taak voor de gemeente, zij moeten namelijk een warmtevisie opstellen die bepalend is voor de wijken in de gemeente. Wim Schoonderbeek onderschrijft dit en vult aan dat het daarom juist van belang is om mee te doen als wijk van de toekomst, want dan kunnen de wensen van bewoners worden ingebracht en meegenomen in de visievorming.

De zevende vraag heeft betrekking op het vervangen van de cv-ketel: wat moet ik doen? Wachten of een nieuwe kopen? Wim Schoonderbeek antwoordt: zet er iets in wat je straks ook nog kan gebruiken. Een andere bewoner vult aan dat je tegenwoordig ook cv-ketels kunt huren, waarbij je per jaar betaalt.

De achtste vraag heeft betrekking op de starheid/flexibiliteit van het programma: in hoeverre zijn de uitkomsten van het programma Wijk van de Toekomst bepalend? Wat als niet iedereen mee zal doen? Wim Schoonderbeek stelt dat de komende tijd moet blijken welke mogelijkheden er zijn om van het gas af te gaan en hoe die oplossingen gedragen gaan worden door de bewoners van Heveadorp. Daarbij zal zeker ook discussie komen over de collectieve mogelijkheden enerzijds en de individuele oplossingen anderzijds.

De negende vraag heeft betrekking tot het tijdspad: hoe lang duurt de oriëntatiefase? Wim Schoonderbeek verwacht dat deze fase zo'n twee jaar in beslag zal nemen, het totale proces langer. De focus van de oriëntatiefase zal vooral liggen op of Heveadorp een wijk van de toekomst kan worden.

Notulen van

Hevea Initiatief, Vivare, Gelders Energieakkoord & Gemeente Renkum

Datum

Kenmerk

Pagina

13 december 2018

3 van 5

De tiende vraag heeft betrekking op de besluitvorming: hoe is die georganiseerd? Wim antwoordt dat er wijkteams op worden gesteld en dat zij in belangrijke mate de wijk vertegenwoordigen. Daarnaast beslissen ook Vivare, de gemeente, de bewoners zelf en Liander mee.

De elfde vraag ligt in het verlengde van de vorige vraag: hoe wordt medezeggenschap georganiseerd? Jan Straatman stelt dat hier geen pasklaar antwoord voor is, maar geeft aan dat er genoeg pilots zijn waar we van kunnen leren.

De twaalfde vraag heeft betrekking op deelname: stel we worden wijk van de toekomst, moet dan iedereen meedoen? Wim Schoonderbeek stelt dat dat in de komende tijd uit het onderzoek moet blijken, daarnaast zijn er allerlei ontwikkelingen gaande en is het beleid ook volop in ontwikkeling. Albert Bloem benadrukt in aanvulling hierop verschuiving van de lastenverzwaring van elektra naar gas. Het gebruik van gas wordt op termijn steeds duurder. Pioniers hebben hier voordeel bij, het peloton krijgt als het ware de klep op de neus.

De dertiende vraag heeft betrekking tot technische en financiële mogelijkheden: is het mogelijk om alle technische en financiële zaken op een rijtje te zetten?

De veertiende vraag heeft betrekking op draagvlak onder huurders: hoeveel procent van de huurders moet akkoord gaan willen de plannen worden doorgevoerd? Vivare hanteert een percentage van 70%, wanneer 70% van de huurders akkoord geeft kunnen de plannen worden doorgevoerd door de coöperatie.

De vijftiende vraag heeft betrekking op de netbeheerder: wat is de invloed van Alliander? Wij als klant hebben weinig keus, zij hebben de macht, maar gaan zij meedoen? Wim Schoonderbeek antwoordt dat de eerste gesprekken met Alliander zijn gevoerd, maar er moeten natuurlijk nog wel meerdere gesprekken gevoerd worden.

Een bewoner stelt dat de vervanging van de CV ketel voorop zou moeten staan en het slim is als iedereen zo snel mogelijk op het huursysteem over gaat, zodat alle CV ketels in een keer kunnen worden opgezegd wanneer er een alternatieve warmteoptie komt. Wim Schoonderbeek benadrukt dat dit een belangrijk onderwerp is, maar dat ook verkend moet worden welke systemen er zijn en of het wel kan om als wijk in één keer volledig over te gaan. Dit zal een belangrijk punt zijn in het onderzoek. Een andere bewoner stelt dat de gemeente wellicht een rol kan spelen in het organiseren en faciliteren van het huren van een CV ketel voor bewoners. Wethouder Maouche benadrukt de capaciteit van de gemeente, maar ook dat de gemeente graag meedenkt.

De zestiende vraag heeft betrekking op de mogelijkheid van een warmtenet in Heveadorp. Veel nieuwbouwwijken worden aangesloten op een warmtenet, maar zou Heveadorp ook kunnen worden aangesloten op een warmtenet? Wim Schoonderbeek benadrukt dat dit een van de opties is die verkend zal worden in het onderzoek.

De zeventiende vraag heeft betrekking op de rol van inwoners: wordt er ook bij bewoners gepeild voor de te nemen opties? Jasper Neyssen antwoordt dat dit wel aannemelijk is. Wim Schoonderbeek vult aan dat ideeën ook via Hevea Initiatief altijd doorgegeven kunnen worden.

De laatste vraag heeft betrekking op de intentieverklaring: wat betekent dit precies? Jan Straatman legt uit dat alle partijen hierin aangeven wat de opgave is en spreken af om opties te verkennen. Deze intentieverklaring is niet juridisch bindend.

Nadat alle vragen zijn gesteld concludeert Wim Schoonderbeek dat er begonnen kan worden met de oriënterende fase.

Ook meldt hij dat per vandaag www.heveainitiatief.nl gelanceerd en dat HeveaInitiatief op zoek is naar een personen die zich aan willen sluiten bij het trekkersteam. Aanmelden kan bij Wim. Bijvoorbeeld door een bericht achter te laten op "heveainitiatief.nl/contact/" of een e-mail te sturen naar contact@heveainitiatief.nl.

De avond wordt afgesloten met dank aan alle aanwezigen voor hun komst.